

België - Belgique
P.B./P.P. 8/6398
3000 Leuven Mail
P309472 - BC5834

Wetgeving

KB rond pilootprojecten beroepsziekten

Het Koninklijk besluit van 29 januari 2013 tot vaststelling van de voorwaarden onder dewelke het Beheerscomité van het Fonds voor de beroepsziekten kan beslissen om een pilootproject op te zetten inzake preventie, teneinde de verergering van een ziekte te voorkomen, verscheen in het Staatsblad van 27 februari 2013.

Comités van FBZ

Het beheer van het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ) ligt in handen van het **Beheerscomité**. Het comité bestaat uit 17 leden (1 voorzitter, 7 leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, 7 leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen en 2 regeringscommissarissen). De leden komen 1 keer per maand bijeen en ze stemmen bij eenvoudige meerderheid. In geval van gelijkheid van stemmen, kan de voorzitter de knoop doorhakken. In de praktijk wordt naar unanieme beslissingen gestreefd.

De **Wetenschappelijke Raad** is een officieel adviesorgaan van het FBZ. De leden zijn experts op het vlak van beroepsziekten en kunnen zo bijvoorbeeld voorstellen doen om nieuwe beroepsziekten te erkennen of om methodes te introduceren hoe dergelijke ziekten voorkomen kunnen worden. Het **Technisch Comité voor de Preventie** is eveneens een adviesorgaan binnen het FBZ. Dit comité houdt zich vooral bezig

met voorstellen te formuleren op het vlak van de preventieve opdrachten van de instelling.

Pilootproject

Artikel 6bis van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970 (artikel ingevoegd bij de wet van 22 december 2003 en gewijzigd bij de wet van 13 juli 2006) bepaalt dat het Beheerscomité, op voorstel van de Wetenschappelijke Raad, kan beslissen om een pilootproject op te zetten inzake preventie, ten einde de verergering van een ziekte te vermijden. De omvang, tijd en toepassingsgebied van dat pilootproject kan beperkt worden en het proefproject kan betrekking hebben op personen die werkzaam zijn in bepaalde bedrijven, beroepen of categorieën van beroepen. Het Technisch Comité voor de Preventie is belast met de follow-up van de projecten. *Vervolg pagina 2*

Artikels

- P1 KB rond pilootprojecten beroepsziekten
- P2 Productveiligheid en markttoezicht in Europa: wijzigingen op komst
- P3 Arbeidsinspectie voert bliksemacties in de bouwsector
- P4 Het Europees Economisch en Sociaal Comité sensibiliseert de EU over mentale gezondheid
- P6 Meer nood aan opleiding in afvalsector
- P7 Veiligheid en gezondheid in de toeleveringsketen

Flash

- P5 Aanvraag voor schadeloosstelling FBZ: procedure afhankelijk van het beroep
- P5 Secura 2013

Wetgeving

- P8 Overzicht van de recente wetgeving

Voorwaarden

Het nieuw KB bepaalt onder welke voorwaarden het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ) een pilootproject rond beroepsgebonden aandoeningen kan opzetten. Het pilootproject inzake preventie wordt vervolgens voorgesteld aan het Beheerscomité door de Wetenschappelijke Raad. Het doel van deze projecten is de verergering van een ziekte te voorkomen. De projecten moeten daarom gericht zijn op een bepaalde doelgroep en maximaal drie jaar duren. Per pilootproject wordt een budget van maximum 500.000 euro toegestaan.

Burn-out?

Philippe Courard, Staatssecretaris voor Sociale Zaken, belast met Beroepsrisico's, kondigde in zijn beleidsnota voor 2013 reeds aan dat hij het FBZ wil vragen om een pilootproject op te zetten rond burn-out bij werknemers. Een impactstudie over de burn-out van werknemers in België, die gevoerd werd in het kader van het Europees Sociaal Fonds, kwam reeds tot het besluit dat 0,8% van de Belgische werknemers (19.000 werknemers) te maken krijgt met een burn-out. Op die manier werd aangetoond dat de psychosociale druk kan beschouwd worden als een zeer belangrijke oorzaak van absentisme in de bedrijven.

In het kader van dit proefproject zou het FBZ de mogelijkheid moeten onderzoeken om multidisciplinaire begeleidingsmodules op te richten om werknemers met een burn-out zo vroeg mogelijk het werk te laten hervatten in de best mogelijke omstandigheden.

Courard heeft het Fonds voor de beroepsziekten officieel gevraagd om de mogelijkheid te evalueren om een pilootproject op te zetten naar het voorbeeld van het pilootproject rond rug- en lendenklachten.

PreventAssist-abonnees kunnen dit artikel online lezen:
www.prevent.be/p/95GKSE

Preventiemaatregelen en evaluatie ■
Beroepsziekten ■

Wetgeving

Productveiligheid en markttoezicht in Europa: wijzigingen op komst

De Europese commissie is reeds een aantal jaren bezig om het markttoezicht te verbeteren en de veiligheid van producten die in de EU op de markt worden gebracht te verbeteren. In februari 2013 werd opnieuw een grote stap vooruit gezet. Er werden namelijk twee voorstellen voor verordeningen aangenomen door de Europese Commissie.

Wettelijk kader

Beide voorstellen voor verordeningen passen in het wetgevingspakket productveiligheid en markttoezicht:

- Document COM 2013/78 van 13 februari 2013 is een voorstel voor verordening betreffende de veiligheid van consumentenproducten en tot intrekking van Richtlijn 87/357/EEG van de Raad en Richtlijn 2001/95/EG van de Raad.
- Document COM 2013/75 van 13 februari 2013 behelst een Verordening betreffende het markttoezicht op producten.

Producten beter traceerbaar

Het voorstel voor een nieuwe verordening over productveiligheid speelt in op de uitdagingen van een globale markt. Er wordt meer nadruk gelegd op productidentificatie en op de traceerbaarheid van producten. Traceerbaarheid en identificatie zijn noodzakelijk om het markttoezicht efficiënt uit te voeren. Als er problemen worden vastgesteld en als bv. een product van de markt moet gehaald worden dan is het noodzakelijk dat men snel kan terugvinden van waar het product afkomstig is. Daarom moeten de producten ter identificatie een vermelding dragen waarmee de fabrikant en eventueel de importeur kunnen worden vastgesteld.

Vermoeden van veiligheid

De rol van normen wordt versterkt. Een product dat gefabriceerd is volgens de geldende normen, geniet het vermoeden

van veiligheid. Daarom wordt het proces om bestaande Europese normen die tot het vermoeden van veiligheid van een product kunnen leiden te identificeren of om dergelijke normen op te stellen aanzienlijk vereenvoudigd.

Richtlijn wordt vervangen door verordening

Het is tevens de bedoeling om de richtlijn productveiligheid (2001/95/EG) op te heffen. De verordening die in de plaats komt zal onmiddellijk van toepassing zijn in de lidstaten. Deze materie is in België momenteel nog geregeld door de wet van 9 februari 1994 (wet betreffende de veiligheid van producten en diensten, BS 1 april 1994).

Bepalingen over markttoezicht gelijkschakelen

De verordening over markttoezicht is er vooral op gericht om het markttoezicht te vereenvoudigen. Daardoor zal het ook makkelijker worden om het toezicht te handhaven en dus ook om niet-conforme producten tijdig op te sporen en van de markt te halen. De vereenvoudiging gebeurt vooral door het gelijkschakelen en het stroomlijnen van de verschillende bepalingen die nu terug te vinden zijn in de richtlijnen met betrekking tot het op de markt brengen van producten. Dat is ook de reden waarom dit voorstel voor verordening wijzigingen zal aanbrengen in heel wat richtlijnen. Het voorstel voorziet in de opheffing van de bepalingen over

markttoezicht die terug te vinden zijn in al deze specifieke richtlijnen. Het gaat om een hele lijst van richtlijnen over het op de markt brengen van producten, bv. persoonlijke beschermingsmiddelen (richtlijn 89/686), atex (94/9), liften (95/16) en machines (2006/42).

Geen onderscheid tussen professioneel en privé-gebruik

In de plaats van de specifieke bepalingen inzake markttoezicht komt het algemene kader en bepalingen die opgenomen zijn in de verordening markttoezicht. Dat betekent dat in de toekomst het markttoezicht voor alle producten hetzelfde zal zijn. Er wordt dan ook geen onderscheid meer gemaakt tussen producten die bestemd zijn voor consumenten en producten voor professioneel gebruik. Het toezicht gebeurt op dezelfde manier en is gebaseerd op dezelfde regels.

Instrumenten markttoezicht

Het RAPEX systeem speelt nu al een belangrijke rol bij het signaleren van niet-conforme producten en deze rol wordt in de toekomst nog versterkt. RAPEX krijgt duidelijk de functie van centraal waarschuwingssysteem voor risicoproducten. De bepalingen inzake RAPEX worden ook overgeheveld van productveiligheid naar markttoezicht wat de rol van dit systeem in het handhaven van het toezicht benadrukt.

Bovendien komt er meer transparantie omtrent de verplichtingen van de verschillende partijen zoals fabrikanten, invoerders en distributeurs. Dat maakt het makkelijker om het toezicht uit te oefenen en verantwoordelijkheden aan te duiden.

Actieplan

Op 13 februari publiceerde de EU Commissie ook een actieplan in het kader van het wetgevingspakket productveiligheid en markttoezicht (COM 2013/76). Het plan geeft 20 acties aan die gericht zijn op het verbeteren van het markttoezicht en de productveiligheid. Het gaat onder meer over de herziening van de risicobeoordelingsmethode die gehanteerd wordt om de ernst te beoordelen van de risico's

die consumentenproducten inhouden voor de gezondheid en de veiligheid van de consument en om te beslissen of een RAPEX-kennisgeving nodig is. Deze methode staat beschreven in het besluit van de Commissie van 16 december 2009 tot vaststelling van richtsnoeren voor het

beheer van het communautaire systeem voor snelle uitwisseling van informatie (RAPEX).

PreventAssist-abonnees kunnen dit artikel onlinelezen:
www.prevent.be/p/95GKMP

Industrieel product - Betrouwbaarheid ■

Sectoren en beroepen

Arbeidsinspectie voert bliksemacties in de bouwsector

In de loop van 2013 houdt de Arbeidsinspectie (Toezicht welzijn op het werk) drie dagen lang "bliksemacties" op de bouwplaatsen. Zowat alle 150 arbeidsinspecteurs worden gedurende die dagen ingeschakeld. Zij voeren in het hele land acties uit en spitsen zich daarbij toe op zware inbreuken die tot ernstige of zelfs dodelijke ongevallen kunnen leiden. Meer dan een kwart van alle dodelijke ongevallen worden immers opgetekend in de bouwsector.

Waarom in de bouwsector?

De bouwsector blijft een sector die gekenmerkt wordt door een hoog ongevalsrisico en deze ongevallen hebben meestal ook een relatief hoge ernstgraad, zoals blijkt uit de cijfers van het Fonds van Arbeidsongevallen (FAO). Werknemers die van daken of in onbeschermde gaten vallen bij in aanbouw of in renovatie zijnde gebouwen, of die bedolven geraken bij graafwerkzaamheden,... het zijn stuk voor stuk situaties die vaak tragische gevolgen hebben. En toch komen deze situaties maar al te vaak voor.

Vaststellingen van ernstige tekortkomingen worden herhaaldelijk gemaakt bij inspectiebezoeken op werven: ondernemingen voor dakwerken of plaatsing van zonnepanelen die geen collectieve bescherming ter voorkoming van vallen van hoogte gebruiken, grondwerken die uitgevoerd worden zonder de nodige stuttingsmaatregelen,...

Vele van de stopzettingen die bevolen worden door de inspectie 'Toezicht op het welzijn op het werk' (TWW) hebben betrekking op deze risico's. Bovendien worden vele kleine werven niet bij de arbeidsinspectie aangegeven. Anderzijds is de kans voor deze werven – die dikwijls van korte duur zijn – om gecontroleerd te worden, zeer laag. Dit brengt een gevoel van straffeloosheid met zich mee voor de ondernemingen die hun werven niet aangeven.

Waarom bliksemacties?

Bliksemacties die een groot aantal inspecteurs inzetten op werven in een bepaald geografisch gebied en die betrekking hebben op een zeer beperkt aantal controlepunten, maken het mogelijk om, (gedeeltelijk) een antwoord te bieden aan die tekortkomingen.

Vervolg pagina 4

Indien ernstige inbeuken op de veiligheid worden aangetroffen, moeten de werkzaamheden worden stilgelegd.

Doelstellingen

De campagne heeft tot doel de sector bewust te maken van de verplichtingen inzake veiligheid en gezondheid op de werf en van hen de maatregelen te eisen die opgelegd worden door de reglementering. Het inzetten van alle inspecteurs van TWW in de bouwsector heeft een impact op de gecontroleerde ondernemingen, maar ook op alle ondernemingen die gelegen zijn in hetzelfde geografische gebied. Door voorrang te geven aan het stilleggen van activiteiten in geval van dreigend gevaar (bv. risico op vallen van hoogte of bedelving) wordt het gevoel van straffeloosheid tegengegaan. De acties zullen dan uiteindelijk bijdragen tot de verbetering van het veiligheidsniveau op bouwerven van kleine of middelgrote omvang.

Anders

Deze inspectiecampagne onderscheidt zich van de andere campagnes doordat ze geconcentreerd is op drie dagen in het jaar (en niet op een bepaalde periode) en alle inspecteurs worden ingezet. Voor de drie bliksemacties wordt een volledige dag voorbehouden aan werfbezoeken. De acties zijn voorzien in maart, juni en september 2013.

PreventAssist-abonnees kunnen dit artikel online lezen: www.prevent.be/p/95GKU4

Arbeidsinspectie ■
Bouwbedrijf ■

Psychosociale belasting

Het Europees Economisch en Sociaal Comite sensibiliseert de EU over mentale gezondheid

Het Europees Economisch en Sociaal Comite (EESC) heeft in december 2012 een advies goedgekeurd rond het Europees Jaar van de mentale gezondheid. Er wordt vooral gefocust op het belang van de mentale gezondheid op het werk in het licht van de Europese strategieën omtrent mentaal welzijn en veiligheid en gezondheid op het werk.

Achtergrond

Het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comite over het Europees Jaar van de mentale gezondheid – Beter werk en meer levenskwaliteit (2013/C 44/06) verscheen in het Publicatieblad van 15 februari 2013. De aanbevelingen handelen onder andere over de bevordering van de mentale gezondheid en het bewustzijn hieromtrent, over een betere bescherming op het werk van personen die aan mentale aandoeningen lijden, maar ook over een antistigmatiseringsbeleid en een inclusiebeleid van de mensen met mentale gezondheidsproblemen.

Mentale gezondheid en werk

Volgens het EESC, hebben sociale factoren een niet te onderschatten invloed op het behoud van de mentale gezondheid. Fatsoenlijk werk neemt daarbij een centrale plaats in als zingevende en identiteitsbepalende bezigheid. Werknemers worden heden ten dage geconfronteerd met arbeidscontracten die worden plots verbroken, frequente herstructureringen, alomtegenwoordige bereikbaarheid, tijdsdruk, overbelasting en de steeds hogere flexibiliteits- en mobiliteitseisen. Dit kan gevolgen hebben voor het mentale welzijn. Spanningen loeren eveneens om de hoek wanneer gezin, zorg voor familieleden, tijd voor culturele, sportieve en mentale ontspanning en werk zich moeilijk laten combineren.

Statistieken

Statistische gegevens over arbeidsongeschiktheid in Nederland laten zien dat psychische gezondheidsproblemen in 2010 de voornaamste reden waren voor langdurig ziekteverlof (ca. 55 dagen). In Groot-Brittannië schat de Health and Safety Executive het verzuim als gevolg van arbeidsgelateerde stress op ca. 9,8 miljoen werkdagen (2009-2010) en neemt iedere persoon die last heeft van arbeidsgelateerde stress, gemiddeld 22,6 dagen ziekteverlof op. In 2010-2011 bedroeg het verzuim 10,8 miljoen werkdagen.

Flexibiliteit

In het advies concludeert het Comité dat de belangen van werkgever en werknemer vaak tegengesteld zijn wanneer het gaat over flexibiliteit. Werknemers verwachten een zekere mate van soepelheid om werk en gezin en/of zorg te combineren, maar ook wanneer ze bijvoorbeeld met persoonlijke problemen kampen. Mensen met mentale gezondheidsproblemen lopen bovendien meer risico hun baan te verliezen of als gevolg van hun ziekte arbeidsongeschikt te worden. Maatschappelijke vooroordelen spelen daarbij een belangrijke rol.

Betere bescherming

Volgens het EESC moesten succesvolle bedrijfsmodellen op het gebied van gezondheidspreventie, inclusie, deeltijdregelingen, assistentie op de werkplek en

Flash

Secura 2013

Op woensdag 20, donderdag 21 en vrijdag 22 maart 2013 vindt de 9e editie van de SECURA plaats in Brussels Expo. SECURA is de tweejaarlijkse vakbeurs voor preventie & risicomanagement voor de gezondheid, welzijn & beveiliging op het werk. Op de beurs zijn meer dan 180 exposanten aanwezig die actief zijn in de verschillende gebieden op het domein van veiligheid en welzijn op het werk.

Paleis 3 van Brussels Expo is volledig gewijd aan gezondheid en welzijn op het werk. Volgende thema's komen aan bod:

- Persoonlijke beschermingsmiddelen
- Werkveiligheid en collectieve bescherming op de werkvloer
- Ergonomie & comfort (kantoor & industrieel)
- Gezondheid op het werk & persoonlijke hygiëne
- Preventie & therapie van psychosociale belasting
- Signalisatie, preventie en rampenpreventie
- Industriële veiligheid & technologische risico's
- Brandpreventie en -bestrijding
- Opleiding, vorming, consultancy

Prevent is aanwezig op de beurs en is actief in de workshops die er georganiseerd worden. Zo staan wij in voor bijdragen over preventiecultuur en leiderschap (donderdagvoormiddag – Lieven Eeckelaert) en kantoorergonomie en flexibele werkplekken (vrijdagnamiddag – Freddy Willems)

Prevent Assist klanten ontvingen via PreventFocus een gratis toegangskaart voor het driedaagse evenement. Wie geen kaart heeft, kan er een aanvragen via customer@prevent.be.

permanente (bij)scholing van leidinggevend en overig personeel dienen sterker te worden ondersteund van overheidswege. Innoverende ondernemingsculturen kunnen de kwaliteit van het werk en de producten eveneens vergroten.

Proactief stressmanagement, gebaseerd op onderzoek naar en bestrijding van de factoren die stress veroorzaken, dient een vast onderdeel te zijn van een systematische preventiestrategie, volgens de Europese regelgeving inzake veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk en de kaderovereenkomst over stress op het werk die de Europese sociale partners in 2004 hebben gesloten.

Het EESC meent dat de belangen van mensen met een handicap of mentale gezondheidsproblemen beter gediend zijn door de invoering van interne of externe paritair samengestelde advies- en geschillenbeslechtinginstanties, en door een meer open communicatie over mentale problemen.

Uitsluiting

Het EESC wijst ook op het feit dat mensen vaak niet erkennen dat zij psychische problemen hebben, omdat er een maat-

schappelijk taboe op rust. Het Comité meent dat werknemers de keuze moeten krijgen tussen ondersteund werken (zoals in een beschutte werkplaats) dan wel in het reguliere circuit. In de mate van het mogelijke moet wel vermeden worden dat twee gescheiden werelden ontstaan, waarin mensen met mentale gezondheidsproblemen worden 'geparkeerd' zonder acht te slaan op hun eigen wensen en keuzes. Het Comité wijst er ook op dat arbeidsondersteunende voorzieningen binnen het bedrijf in veel gevallen de kans tot herstel van het arbeidsvermogen vergroten.

Herziening van de EU-strategie

Voor het EESC moet de EU-strategie voor mentale gezondheid dringend worden herzien zodat mensen met mentale gezondheidsproblemen minder uitgesloten worden op de arbeidsmarkt. Daarnaast moet worden onderzocht hoe arbeidsongeschiktheid of verminderde arbeidsgeschiktheid kan worden vermeden door preventie en goede zorg.

PreventAssist-abonnees kunnen dit artikel online lezen:
www.prevent.be/p/95GKYP

Mentale gezondheid ■
Werknemer ■

Flash

Aanvraag voor schadeloosstelling FBZ: procedure afhankelijk van het beroep

Recent werd de erkenning van tuberculose als beroepsziekte uitgebreid naar een aantal nieuwe beroepen, waaronder het personeel werkzaam in gevangenissen, politiediensten, lucht- en zeehavens, asielcentra en opvangcentra voor illegalen en daklozen. Het is de eerste keer dat tuberculose als beroepsziekte erkend wordt in de publieke sector. Het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ) grijpt deze gelegenheid aan om eraan te herinneren dat de manier waarop iemand een aanvraag voor schadeloosstelling kan indienen, is afhankelijk van het beroep dat hij heeft uitgeoefend:

- werknemers uit de privésector moeten de aanvraagformulieren 501 en 503 invullen en deze naar het FBZ sturen.
- werknemers van gemeentelijke of provinciale instellingen (gemeenten, OCMW's, intercommunaal...) moeten de formulieren 601 en 603 invullen en deze aan hun eigen werkgever afgeven. Het is de werkgever zelf die het document zal doorspelen aan het FBZ.
- werknemers van andere overheidsdiensten moeten contact opnemen met hun personeelsdienst, die op zijn beurt de bevoegde medische dienst (Medex, Ethias,...) op de hoogte zal brengen. Zij kunnen dan een medische expertise aanvragen bij het FBZ.

Meer info: www.fmp-fbz.fgov.be

Sectoren en beroepen

Meer nood aan opleiding in afvalsector

Werknemers in de afvalsector vinden van zichzelf dat ze meer opleiding kunnen gebruiken over gevaarlijke stoffen, pbm's, brandveiligheid, werken in besloten ruimtes en risicoanalyse. Dat blijkt uit een tussentijds rapport in het kader van het Europese THESEIS-project.

THESEIS

THESEIS is een Europees project dat gesteund wordt door het Leonardo da Vinci programma van de Europese Commissie. In het kader van THESEIS, dat eind 2011 van start ging, wordt in acht EU-lidstaten (België, Duitsland, Zweden, Finland, Griekenland, Bulgarije, Polen en Tsjechië) onderzocht wat de kennislacunes en opleidingsbehoeften zijn bij werknemers in de afvalsector. In een later fase van het project zal ook een e-learning op maat van deze sector uitgewerkt worden.

Vast afval en afvalwater

THESEIS onderzoekt twee grote doelgroepen. Enerzijds is er de sector van de verwerking van vast afval. Daarnaast wordt een apart onderzoek uitgevoerd in de sector van het afvalwater. Hoofdzakelijk werknemers, maar ook leidinggevendenden kwamen aan het woord. Er werd onder andere gepeild naar de kennis van fysische, chemische en biologische agentia, de kennis van preventie- en beschermingsmaatregelen, ergonomie en risicoanalyse. Er werden ook enquêtes afgenomen bij privébedrijven, overheden (intercommunales, lokale en regionale overheden), sectorfederaties, opleidingscentra en consultancy bedrijven. In totaal kwamen 786 personen aan het woord. De resultaten van de acht landen werden samengebundeld in een syntheserapport dat beschikbaar is op de THESEIS-website.

Afvalwater

Bij de werknemers in de sector van het afvalwater was de tendens in alle deelnemende landen gelijkaardig. Overal gaven de werknemers aan dat ze meer opleiding konden gebruiken over het werk in besloten ruimten (procedures, werkvergunningen,...). Een tweede onderwerp dat steeds terugkwam waren de gevaarlijke stoffen. Werknemers vragen naar extra opleiding om zich beter te kunnen beschermen tegen chemische en biologische agentia, inclusief het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en ze willen meer informatie om de risico's van dergelijke stoffen beter te kunnen inschatten. Een derde bekommernis die in alle deelnemende landen terugkwam, was brandveiligheid en brandbestrijding. De werknemers vinden dat ze onvoldoende getraind zijn om in te grijpen wanneer er brand zou uitbreken. Andere kennislacunes die vaak geciteerd werden, zijn ontploffingsrisico's en de mogelijke gezondheidsgevaaren die gepaard gaan met het werk in de sector van het afvalwater.

De werknemers zijn ook vragende partij voor meer opleiding over de risico's die eigen zijn aan de omgevingen waar gewerkt wordt (riolen met schadelijke dampen) en de producten die gebruikt worden (poeders, chemische en biologische detergents en schoonmaakmiddelen). Het valt ook op dat de kennis van veiligheidsinformatiebladen eerder beperkt is.

Verwerking vast afval

In deze sector werden de vragen specifiek toegespitst op drie risicoberoepen: vuilnisophalers, werknemers op vuilnisbelten

en operatoren in verbrandingsovens. Opvallend is dat hier dezelfde lacunes aangehaald werden als in de sector van het afvalwater. Besloten ruimtes, gevaarlijke stoffen, persoonlijke beschermingsmiddelen en brandveiligheid waren ook hier de onderwerpen waarover de werknemers bijkomende opleidingen kunnen gebruiken. Bij de vragen over pbm's gaven veel respondenten aan dat ze graag in het bijzonder over voetbeschermingsmiddelen meer ingelicht zouden willen worden.

België

De resultaten in ons land weken niet veel af van de resultaten in de andere landen. Ook bij ons vindt een derde van de respondenten dat hun kennis over gevaarlijke stoffen ontoereikend is. Dit is toch wel een opmerkelijke vaststelling voor een sector waar de werknemers een aanzienlijke kans hebben om met gevaarlijke producten in aanraking te komen.

Andere opvallende feiten zijn het feit dat de vuilnisophalers aangeven weinig of geen kennis te hebben over allergenen of stoffen die de ogen of de luchtwegen kunnen irriteren. Ze uiten daarnaast ook hun ongerustheid over de mogelijke schadelijke effecten van de uitlaatgassen van de vuilniswagens.

De werknemers in verbrandingsovens meldden dat zij te weinig kennis hadden over het inademen van verbrandingsgassen en de mogelijke gevaren van asdeeltjes en puin.

Lees meer over het THESEIS-project op www.theseis-training.eu

PreventAssist-abonnees kunnen dit artikel online lezen:
www.prevent.be/p/95GKUZ

Afvalwaterzuivering ■
Afvalverwijdering ■

Organisatie van de preventie

Veiligheid en gezondheid in de toeleveringsketen

In onze huidige economie besteden bedrijven in toenemende mate bepaalde delen van hun activiteiten en processen uit. Deze trend van outsourcing en het groeiende belang van de toeleveringsketens ('supply chain') hebben een niet te onderschatten impact op de veiligheid en gezondheid van de werknemers in de diverse toeleverings- en aannemersbedrijven.

Toelevering van goederen en diensten

Er kunnen twee netwerken in de toeleveringsketen van een bedrijf worden onderscheiden. Enerzijds is er het primair netwerk, tussen een bepaald bedrijf en haar leveranciers. Aan de andere kant kan men ook spreken van een zogenaamd secundair netwerk, tussen een bedrijf en haar aannemers en onderaannemers. In dit 'aannemersnetwerk' draait het eerder om personen die op de site van een bedrijf een welbepaalde dienst komen leveren. Er wordt in dit secundaire netwerk dus een beroep gedaan op gespecialiseerde firma's omdat men ervan uit gaat dat die de desbetreffende activiteit beter, sneller en/of goedkoper kunnen uitvoeren.

Om de veiligheid en gezondheid van werknemers in toeleverketens pas echt te kunnen verbeteren, dienen bedrijven niet als aparte entiteiten te worden beschouwd, maar als een groter geheel van samenwerkingsverbanden met leveranciers, aannemers en klanten.

Primair netwerk

Ondernemingen besteden om tal van redenen aandacht aan de veiligheid en gezondheid van de werknemers in het primair netwerk van hun toeleverketen. Ook milieu- en sociale aspecten krijgen de laatste jaren steeds meer publieke aandacht, waardoor bedrijven bepaalde eisen te gaan opleggen aan hun toeleveranciers (Duurzaam ketenbeheer of 'Sustainable Supply Chain Management').

Ook binnen beleid van de nationale en

Europese overheden worden bepaalde initiatieven genomen die een impact hebben op veiligheids- en gezondheidsaspecten in toeleveringsketens. REACH en CLP zijn twee voorbeelden van hoe men op Europees niveau het gebruik van chemische stoffen doorheen de hele toeleveringsketen tracht te reguleren.

Aandacht voor de veiligheid en gezondheid van werknemers in de primaire toeleveringsketen past dus in het ruimer kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Bedrijven stellen hierbij specifieke ecologische en/of sociale eisen aan hun leveranciers. Dit begint bij het aankoopproces, waarbij de selectie van leveranciers kan gebeuren op basis van bepaalde vooropgestelde criteria. De aankoopafdeling speelt hierin een sleutelrol.

Gedragcodes en certificaten

Bij het selectie-, monitor- en evaluatieproces van leveranciers, kunnen bedrijven ook rekening houden met het feit of er zorgsystemen zijn geïmplementeerd en men hiervoor over de desbetreffende certificatie of labels beschikt. Het kan hierbij gaan om managementsystemen zoals ISO 14001 of EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) voor milieu-aspecten, OHSAS 18001 voor veiligheid en gezondheid, SA (Social Accountability) 8.000 voor arbeidsomstandigheden en mensenrechten, of ISO 26000 voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Deze laatst genoemde is in feite geen standaard maar een internationale richtlijn, en is als dusdanig niet bedoeld voor certificatie doeleinden.

Voordelen

Certificatie door een derde partij biedt zowel voordelen voor leveranciers als voor inkopers. Wanneer leveranciers geaudit en gecertificeerd worden door een onafhankelijke instantie, hoeven ze niet meer apart te worden geaudit door elk van hun klanten – wat een vermindering van het aantal inspecties en daaraan verbonden kosten betekent. Een certificaat staat ook voor een vertrouwen dat door de certificatie-instelling wordt erkend aan de leverancier. Dit kan op commercieel vlak interessant zijn. De inkopers kunnen van hun kant aantonen dat ze hun zorgplicht vervullen en zich hierbij indekken tegen mogelijke aansprakelijkheid bij incidenten of ongevallen.

Secundair netwerk

Bij het secundaire netwerk van de toeleverketen draait het rond de samenwerking tussen een bedrijf (de opdrachtgever) en haar (onder-)aannemers, ondernemingen van buitenaf die in de inrichting van een werkgever bepaalde werkzaamheden komen uitvoeren.

Vaak gaat outsourcing gepaard met heel wat kwetsbaarheden en risicoverhogende factoren. Door een gebrekkige informatie-uitwisseling kunnen misverstanden ontstaan, verschillende aannemers kunnen andere methodes en procedures hanteren, onduidelijke coördinatie, gebrek aan kennis over veiligheids- en gezondheidsrisico's van bedrijfsspecifieke processen, activiteiten en werkplaatsen,...

Bovendien werkt outsourcing ook 'niet-permanente' arbeid (uitzendarbeid) in de hand en vaak zijn de activiteiten die worden uitbesteed de gevaarlijkste taken die veelal onder tijdsdruk moeten worden uitgevoerd.

Wetgeving

Daar waar aandacht voor veiligheids- en gezondheidsaspecten binnen het primaire netwerk voornamelijk gebeurt op vrijwillige basis, wordt het secundair netwerk strikter gereguleerd door Europese en nationale wetgeving.

Vervolg pagina 8

In de Belgische Welzijnswet is onder meer een hoofdstuk (Hoofdstuk IV – Bijzondere bepalingen betreffende werkzaamheden uitgevoerd door ondernemingen van buitenaf of door uitzendkrachten) opgenomen in verband met werken met derden. Hierbij wordt niet enkel de relatie tussen de opdrachtgever en zijn aannemers van buitenaf (werkgevers of zelfstandigen) bepaald, maar ook die tussen de opdrachtgever en eventuele onderaannemers (subcontractors) met wie hijzelf geen rechtstreekse overeenkomst heeft voor het laten uitvoeren van werkzaamheden. De specifieke situaties van de uitzendarbeid en de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen komen aan bod in hoofdstuk V (Bijzondere bepalingen betreffende tijdelijke of mobiele bouwplaatsen).

Preventie

Om te komen tot een duurzaam en preventief contractorbeleid, moet er in alle fasen van de samenwerking tussen opdrachtgever en zijn (onder-)aannemers aandacht uitgaan naar veiligheid en gezondheid. Dit begint al in de precontractuele fase, met een selectie van aannemers op basis van vooropgestelde criteria. Dit loopt verder tijdens de werkzaamheden zelf, via een nauwe samenwerking tussen alle betrokken partijen en met voldoende toezicht en opvolging op de juiste niveaus. Bij afloop van het contract dient er een evaluatie van de veiligheids- en gezondheidsprestaties van de betrokken (onder-)aannemers te gebeuren.

Selectie

De selectie van bekwaame en goed geïnformeerde aannemers verzekert dat er tijdens de werkzaamheden voldoende aandacht aan preventie en welzijn zal besteed worden. Om na te gaan of een contractor op het vlak van veiligheid en gezondheid voldoende competenties in huis heeft, kan men naar specifieke informatie vragen, zoals een bewijs van ervaring, referenties, arbeidsongevallencijfers,... Ook kan men zich bij de selectie van aannemers baseren op het feit of ze in het bezit zijn van een veiligheidscertificaat. In België zijn er op dat vlak twee systemen goed ingeburgerd: VCA en BeSaCC.

Planning, uitvoering en evaluatie

De aankoopfase, waarbij er – al dan niet op basis van een veiligheidscertificatie – geschikte aannemers worden geselecteerd, is slechts het begin. In een vroeg stadium van het contract is het noodzakelijk om de verantwoordelijkheden op vlak van veiligheid en gezondheid vast te leggen. Het contract dient ook informatie te bevatten over mogelijke gevaren, te nemen preventiemaatregelen en een beschrijving van wat verstaan wordt onder veilig gedrag. Tijdens het verloop van de werkzaamheden is het belangrijk dat er voldoende informatie uitgewisseld wordt tussen de betrokken partijen en er nagegaan wordt dat iedereen over de juiste informatie beschikt. Verder moet er ook voldoende toezicht worden gehouden op de correcte naleving van de

verschillende regels en procedures. Ook moeten alle incidenten, ongevallen en gevallen met werkgebonden gezondheidsproblemen onderzocht worden, om hieruit lessen te trekken en verbeteringen aan te brengen.

Een systematische evaluatie van (onder-)aannemers vormt het sluitstuk van een degelijk en effectief contractorbeleid. Voor langetermijncontracten dienen dergelijke evaluaties periodiek te verlopen. Voor eenmalige contracten is een evaluatie nodig op het einde van het contract.

Gebaseerd op een artikel van Lieven Eckelaert, Prevent

Eind 2012 publiceerde het Europees Agentschap voor Veiligheid en gezondheid op het werk een rapport over dit onderwerp: "Promoting occupational safety and health through the supply chain". Het rapport kan gedownload worden via www.osha.eu

PreventAssist-abonnees kunnen dit artikel online lezen:
www.prevent.be/p/95GKVF

**Welzijn van de werknemers ■
Onderaannemer ■**

Overzicht van de recente wetgeving

BS 19.02.2013	Wet van 21 december 2012 houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord van 17 oktober 2011 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH)
BS 19.02.2013	Bureau voor Normalisatie (NBN). Registratie van Belgische normen
BS 27.02.2013	Koninklijk besluit van 29 januari 2013 tot vaststelling van de voorwaarden onder dewelke het Beheerscomité van het Fonds voor de beroepsziekten kan beslissen om een pilootproject op te zetten inzake preventie, teneinde de verergering van een ziekte te voorkomen

BS staat voor Belgisch Staatsblad, PB voor Publicatieblad.

PreventActua is een uitgave van Prevent en verschijnt 22 maal per jaar. Er bestaat ook een Franstalige uitgave.

Medewerkers aan dit nummer
L. Eckelaert, K. Van den Broek, S. Winnen

Redactiecomité
M. Geerdens, F. Van Den Berghe, K. Van den Broek

Eindredactie
N. Polspoel, B. Schittecatte
Tel.: 02/643 44 86 - Fax: 02/643 44 40
editor@prevent.be

Abonnementen
Indicator
Tel.: +32 16 26 95 55 - Fax.: +32 16 26 95 96
customer@prevent-indicator.be

De redactie streeft naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie, waarvoor ze echter niet aansprakelijk kan worden gesteld.

prevent:

© Copyright, alle rechten voorbehouden, Prevent.
Niets uit deze uitgave mag gepubliceerd of gekopieerd worden zonder uitdrukkelijke toestemming van Prevent.